C 9110

Adolescenti obstila-
gogiche -

vezi pct 12

"Adaosuri"

Marele cutremur din nov.1940

Cutremurul cel mare din noembrie 1940,m-a găsit la Bucureşti,în apartamentul meu din b,ocul Asigurarea Românească,calea Victoriei 91, Am trecut şi eu,fireşte,prin groaza prin care a trecut toată lumea. După ce pămîntul s-a liniştit şi oamenii şi-au venit în fire,m-am ridicat şi m-am dus repede la Academie,să văd ce s-a întîmplat acolo,clădirea fiind veche şi destul de şubredă.Nu se risipise după cum socoteam dar se avariase aşa fel încît a trebuit,în parte evacuată,pînă ce s-au făcut legăturile de fier şi reparaţiile necesare.Multă vreme n-am mai putut ţine,din această cauză,şedinţele în sala noastră de şedinţe ,ci în sala de lectură a Bibliotecii,al cărei local nu suferise nici o pagubă.M-am dus apoi,spre ziuă,să văd catastrofa de la Carlton unde întregul bloc ,unul dinccele mai mari din Capitală,se risipise ca o clădire de cărţi de joc.In mai toate părţile nu vedeam decît ... . şi case mai şubrede dărîmate şi ziduri sprijinite spre a nu cădea şi de care se fereau trecătorii.

La Vălenii de Munte,întîlnire cu N.Iorga

Auzind că la Vălenii de Munte,casa lui Nic.Iorga s-a năruit,am profitat de cea dintîi ocazie să plec acolo,să-l văd.Cu un automobil al unui prieten am ajuns la Văleni cam peseară.L-am găsit într-o căsuţă nou zidită a unei cumnate de-ale sale,unde se aşezase,provizoriu, ca nişte băjenari sinistraţi,cu soţia sa,la masa de lucru.Tocmai lămurise terminase de cercetat şi studiat un fond de documente teleormănene din care trăsese concluziuni foarte interesante,aş zice chiar, ca totdeauna,ingenioase,cu privire la mişcările de populaţie din valea Dunării,acea întinsă ţară a Vlahilor din care a rămas acum,ca amintire Vlaşca noastră de azi.Am stat mult de vorbă asupra acestor noi concluzii istorice ale sale,cun şi asupra altor chestiuni asupra cărora se îndreptau investigaţiile spiritului său neobosit şi în veşnică (căutare)după noi şi noi ipoteze şi concluzii istorice.S-a interesat,ca totdeauna,de lucrările Academiei şi de tipăriturile pe care le avea în curs acolo.Am plecat seara tîrziu,după ce se întunecase şi

după ce,împreună.am mers să vedem casa ce devenise larga şi frumoasa sa veche casă ~~xxxxxxxxxxxx~~ românească pe care o iubise şi o îngrijiseca pe propria sa viaţă: o vastă masă de ruine,cu tot ceea ce era într-însa.Trist şi dureros spectacol pentru orice privitor,dar mi-te pentru cel ce-o avusese şi trăise în ea cea mai mare şi mai mulţumită parte a vieţii.

Dar cu toată durerea şi mîhnirea ce va fi fost în sufletul său,Nic.Iorga nu se dădea învins.O clipă măcar el nu înţelese să părăsească lucrul său,cum aflătam mai înainte şi fu foarte bucuros - mi-a spus-o mai tîrziu soţia sa -că avusese prilej să-şi dezvăluie cuiva presupunerile sale spirituale.Ne-am despărţit,fără să bănuiesc că era pentru ultima oară cînd îl mai vedeam.Eu m-am întors la Bucureşti,iar el,după cîteva zile,plecă împreună cu familia,la Sinaia, să găsească,în vilişoara sa de acolo,un confort ceva mai bun pentru vîrsta sa înaintată şi în tot cazul liniştea şi pacea de care avea atîta trebuinţă pentru lucrul său.

Dar ucigaşii nu înţelegeau să-i deie această linişte şi pace. Căci,după ce asasinară pe Virgil Madgearu în pădurea de la Snagov, beţi de sînge,opriră în pragul casei sale,îl ridicară şi-l duseră la Ploieşti,ca peste noapte să-l asasineze şi pe dînsul la marginea oraşului,pe şoseaua Strajnicului ?Grozavă moarte!Arhitectul Socolescu din Ploieşti mi-a trimis la Academie o fotografie luată de un soldat german în momentul cînd cadavrul lui Nic.Iorga era ridicat din şanţ,de mîinile celor ce fuseseră trimişi de autorităţi să-l ridice ca să-l predea familiei.Infiorător document al bestialităţii omeneşti!

La Bucureşti,vestea spăimîntătorului asasinat ne-a adunat pe toţi membri aflători în oraş,la Academie unde Preşedintele C.R.Motru a rostit un prea frumos şi mişcător elogiu al celui ce a fost Nic. Iorga.La cimitir,în ziua înmormîntării,unde asemenea am fost cu toţi de faţă,nu s-a mai rostit nici o cuvîntare.Teroarea legionară domina

totul în ţară,Si numai după ce această teroare a dispărut,odată cu înfrîngerea rebeliunii de la începutul lui ianuarie 1941,numai atunci s-a putut face comemorarea cuvenită lui Nic.Iorga,la Academie,în sesiunea generală din a doua jumătate a lunii mai,cu impresionanta cuvîntare comemorativă a colegului Nic.Bănescu.Dar şi atunci ecourile cismei legionare se mai menţineau însă la Berlin.Căci,de aci am primit eu,în calitate de Secretar general al Academiei,o lungă scrisoare de reprimandă a instituţiuniiincare îndrăzneşte să comemoreze amintirea unui om care - se spunea înscrisoare - a fost şi a rămas pînă la sfîrşit,un duşman ireductibil al Germaniei şi germanilor adecă al lui Hitler şi alnaziştilor săi.Se citau în această scrisoare fragmente şi fraze din articolele şi cuvîntările la radio ale lui Nic.Iorga,prin care se stigmatiza dictatura hitleristă.

Scrisoarea,în aceiaşi formă,i se trimesese şi Mareşalului Antonescuaşa cel puţin se menţiona în cea adresată Academiei.Si că foarte probabil aşa a fost,o dovedeşte,cred,faptul că Antonescu care,invitat,răspunsese că va participa la şedinţa comemorativă, n-a mai venit,anunţînd în ultimul moment că e împiedecat.Ce lipsă de independenţă şi ce slugărnicie chiar la un om ca Antonescu.De altfel, în legătură cu ideologiile politicelor de dictatură al căror adept era şi decedatul Mareşal,Nic.Iorga a trimis,cu vreo două,trei luni înainte de asasinarea sa,o scrisoare la Academie,în care preconiza aceasta,adecă membri săi să nu renunţe sub nici un cuvînt şi să nu abdice faţă de nici o presiune la completa lor libertate şi independenţă de gîndire şi de exprimare,scrisoare care,pentru aluziile la situaţia de fapt de atunci,nu s-a putut ceti în plenşi înregistra în Anale,şi s-a păstrat în Casa de Fier a Secretariatului general şi a fost predată, cu tot ce era în această casţ,celui c m-a urmat,timp de 24 ore,în această funcţie -lui Tr.Săvulescu.Intrucît se va mai păstra,ea rămîne pentru cei viitori,o preţioasă mustrare a vremurilor în care a fost scrisă şi a marelui om de la care provine.

Incident provocat de Nic.Iorga la Arenele Romane,în 1906

La serbările jubilare din 1906,la concursul de coruri din Arenele romane,printre corurile româneşti ce participau la acest concurs se prezentă şi corul german al Soc.Liedertafel din Bucureşti,Pe cînd la toate celelalte coruri,coriştii erau îmbrăcaţi,mai toţi,în-costume naţionale,la acesta ei erau toţi îmbrăcaţi ceremonios,în haine negre, redingote (era un cor bărbătesc).Contrastul era prea izbitor ca lumea ce umplea Arenele să nu se sesizeze de aceasta.Iar cînd începu a mai cînta şi nemţeşte,Nic.Iorga cu prietenii şi , săi protestară cu vehemenţă strigînd:ce caută nemţii la o serbare românească?Publicul se împărţi în două tabere - unii aprobînd protestarea ,alţii dezaprobînd şi cerînd ca corul să fie lăsat a se produce.

Se născu un marescandal care nu se potoli decît cînd nemţii părăsiră podiul.A doua zi întreaga presă şi comenta acest scandal,unii aprobîndu-l,alţii dezaprobîndu-l ca şi publicul din Arene.In tot cazul incidentul fu penibil şi mulţi,mai ales intelectuali,îl ţineau de rău pe Niic.Iorga pentru intervenţia sa ce li se părea inoportună.

Premierea lui Oct.Goga La Academie

Cînd Oct.Goga îşi depuse primul său volum de versuri la Academie pentru un premiu,volum primit cu entuziasm neînchipuit de toată suflarea românească cărturărească,deşi se ştia că va fi premiat,totuşi la Sibiu unde se afla poetul,verdictul era aşteptat cu înfrigurare,dat fiind că raportor al volumului era însuşi Titu Maiorescu,Olimpianul. - Cum noi,funcţionarii ~~academiei~~ de la Biblioteca Academiei eram în măsurăsă aflăm cei dintîinacest verdict,pe dată ce l-am cunoscut l-am şi telegrafiat lui Goga la Sibiu.Fu cea dintîti veste ajunsă acolo.Peste cîteva zile am primit de la poetul laureat cîteva frumoase rînduri de mulţumire ,ca unul ce fusesem,cum se exprima el,cel dintîi crainic, care - ca în antichitate - aducea vestea unei biruinţe de pe cîmpul de luptă,veste ce,deşi aşteptată,~~xxxx~~ i-a făcut cea mai mare bucurie.

B.P.Haşdeu (vezi amintiri pag 178-179

Cu B.P.Haşdeu n-am vorbit decît o singură dată.El locuia la Cîmpina şi venea în fiecare vineri la şedinţele săptămînale ale Academiei. Si cum era membru în Comisia Monumentelor Istorice folosea pentru aceste călătorii permisul de C.F.(=căi ferate) pe care-l avea în această din urmă calitate.La şedinţele Comisiei Monumentelor Istorice nu venea însă niciodată.Intîmplîndu-se odată ca să nu i se reînoiască la timp permisul C.F.,a venit la o şedinţă a Comisiei să stăruiască pentru obţinerea cît mai grabnică a permisului,pentru care făcusem de altfel intervenţie.Sedinţele pe atunci le ţineam în localul muzeului Aman într-o sală anume destinată Comisiei.Cînd a sosit nu eram de faţă decît eu,Secretarul Comisiunii.L-am salutat respectuos şi l-am poftit să ia loc,în aşteptarea celorlalţi membri.Si-a scos cutia de tigări şi a început a fuma fără să zică ceva.Afară viscolea.Ca să întrerup tăcerea,am spus:la Dv,la Câmpina trebue că e şi mai tare. - Nu,mi-a răspuns,la Câmpina e bine.Suntem ca într-o căldare,adăpostiţi de toate vînturile.Aci,la noi,am continuat,suflă crivăţul.grozav,mai ales pe marile bulevarde.Da,a mai zis,la Bucureşti e prost,Numai la Bellu (la Cimitir)a bine.

Cu aceasta s-a conclus conversaţia.După şedinţă m-a rugat că dacă primesc permisul să i-l aduc la hotel Bristol unde avea să rămână,o zi două.I l-am dus a doua zi seara.L-am găsit pe bătrînul mag într-un halat de casă alb,cu o tichie pe cap,tot albă.şi într-un nor de fum de ţigară că abia se zăreau lucrurile din odaie.I-am dat permisul,m-a poftit să şed şi m-a întrebat de unde sunt.Cînd i-am spus că de la Braşov,m-a întrebat:nu cumva eşti fiul fostuluinprofesor şi poet Ion Lapedatu?Ba da,i-am răspuns. - Dar de ce a murit? De tuberculoză,am (deşi,fie-sa,Iulia,murise de tuberculoză)
~~xxxxxx~~ răspuns. - Nu se poate,.. nu moare nimeni de tuberculoză.Eu, cînd ~~xxxxx~~ eram tînăr,cînd m-am însurat,eram aşa de slab că nevastămea trebuia să-mă schimbe cămeşile de două,trei ori,pe noapte.Atîta

t

transpiram.Si totuşi iată am trecut de 7o de ani,fără să mor.Fuma mult, am mai adăugat.Nici de ţigară nu se moare.Eu,de la vîrsta de 15 ani fumez zilnic 4o-5o ţigări şi n-am nimic.

Cu aceste s-a terminat convorbirea mea cu B.P.Haşdeu.Notez că îl cunoscuse bine pe tata.Mai întîi,de cînd,ca membru în Comitetul Soc.Transilvania îi dăduse,la 1861 ? bursă pentru studiu la Paris.Tata i-a fost apoi colaborator la ziarul "Traian" în care el a publicat o serie de versuri patriotice între care şi "Dumnezeul nostru".In fine, după ce el s-a aşezat ca profesor la Gimnaziul,român din Braşov,B.P. Haşdeu în călătoriile sale de studii pe la arhivele din Transilvania, i-a fost oaspete,împreună cu soţia sa,(de origine din Abrud).Incă de pe vremea cînd colabora la "Traianul" său,el a fost în corespondenţă cu marele învăţat de la Bucureşti.Din coresăondenţa,din nenorocire răvăşită a părintelui meu,mai păstrez azi scrisoarea de condoleanţe pe care B.P.Haşdeu i-a adresat-o la moartea primei sale soţii,Victoria Verzea?în care-i scrie să se cruţe că neamul românesc are nevoie de oameni ca dînsul,Mai rămăseseră şi două frumoase fotografii a lui Haşdeu şi a soţiei sale - pe care le-am dăruit pe vremuri dlui C.I.Istrati pentru colecţia sa muzeală(azi la Bib.Bibicescu ? din T.Severin).